

ORADEA-MARE (NAGYVÁRAD)
15 Aprile st. v.
27 Aprile st. n.

Ese in fie-care dumineca.
Redacțiunea in
Közép-utca nr. 395.

Nr. 16.

ANUL XX.
1884.

Prețul pe un an 10 fl.
Pe $\frac{1}{2}$ de an 5 fl.; pe $\frac{1}{4}$
de an 2 fl. 70 cr.
Pentru România pe an 25 lei.

O escursiune la Constantinopole.

I.

Iubesc munții. Ei sînt pentru femei. E pacea, e linișcea, e și incântarea.

Munții au ceva magnetic, fermecător. Te atrag, te rețin, te îmbătă, te adorm. Ești strins cuprins de densii ca de brațele ținelor din poveștile Peleșului și scăpare nu mai este. Puteri, simțire, cugetări de-ar și voi alergă, nu pot. Stâncele opresc pasul, stâncele închid orizontul.

Ací, și mai departe nu! strigă mîi de pedici.

Femeile trebuie să iubească munții, ele care nu sînt pentru a alergă lumea.

Bărbatului nu-i place însă a sta incatenat, fie cât de sus.

Munténul este un Prometheus; neputéndu-se mișcă, vulturul i ródie sufletul, sufletul cel creat pentru spațiu, pentru univers.

Munténul ar merge cum merge riul de lângă densusul, repede la vale, in lumea lungă, largă, intinsă și pietre și prăpăstii il opresc pe loc.

Ce ferice sînt acei care să duc unde-i duce gândul, unde-i duce voința!

Astfel cugetă munténul pretutindene și in totdeuna.

Cum țipetul lui să nu strige, suspinul lui să nu murmure, pretutindene și totdeuna: libertate!!! libertate!...

D'ací pornesce la munteni marea amor de libertate.

Libertate e marea, marea nemărginită.

Pe mare plutesci până la capétul lumii; pe mare cugetările sbóră in infinit. Ací nici o piedecă. O imensitate ce poți percurge etern cu trup, cu suflet, cu cugetări, cu simțiri. Cerul sus, apa jos, infinitul inainte.

De pe mal încă spectacol grandios și variat.

Furtuna ardică talasuri ca munții, furtuna i sdrobescce sgomotos; apoi un zefir ușor, o suflare lină și in locul prăpăstiilor de valuri o oglindă nesfêrșită azurie séu colorată de mii de culori strălucinde și suridétóre.

Cum te invită atunci valurile pe sinul lor!

Ce ușor te decizi, când te veđi la gurile Dunării, să te duci pe mare inainte, să mergi, cel puțin la Constantinopole!

Un vapor bun și pleci cu bucurie.

*

Ramazanul erá in iuliu, anul trecut.

Țêrile mahomedane au o fisionomie neobicinuită in timpul acestor sêrbători naționale-religióse, de post absolut, rugăciuni și pocăință cât e sórele pe cer,

de carnaval nebun dela apusul sórelui până a doua și la rêsărit.

Constantinopolul, cu deosebire, se presintă sub un nou aspect in aceste 28 de zile, mai bine a đice 28 de nopti de bairam.

Din vêrful delurilor tóte casele ce se cobor treptat până la mare, au ferestrele luminate; moșei și minarete sînt acoperite de lampi óne colorate, care strălucind aruncă rađe vti pe cyparosii pe prin pregiur.

Colosalul amfiteatru, unde aprópe doue milióne de locuitori stau aședăți pe șapte coline, are Bosforul drept arenă, Bosforul cu o lume intrégă de năi, venite din patru părți ale pământului.

Nici un vas, de ori-ce naționalitate, mare, mic, de resboiu, de pace, de comerțiu, de preumblare, nici unul nu remâne ne iluminat. Tóte se mișcă, umblă, merg, vin cu miile lor de lumini aprinse, încat rađe fug pe tóte undele, rađe și pe sub unde.

Penelul nu are culori, péna cuvinte pentru a reproduce acest tablou. Trebuie a vedé Constantinopolul pe timpul Ramazanului spre a simți incântarea acestei privelisci neasemênate.

Pe la finitul acestor sêrbători plecarăm dela Sulina pentru a visită vechia Byzanță.

Marea-Negră are in acésta lună valuri albastre, linișcite, regulate.

Timpul erá splendid, orizonul deșert, marea pustie. Silenciu, nemișcare de giur in pregiur.

Când și când un delfin incepea a ne urmări. Noi aruncam ceva in el, fratele meu slobođia un revolver și atunci cete intregi se ardicau din mare, se repeđiau la noi, săriau sus, mai sus decăt puntea vaporului. Alungându-se după noi câte o milă, doue, desperați d'a nu ne fi putut face nici un réu se cufundau in unde la o adâncime de mulți metri. Cred că-și ascundau necasul și rușinea.

Vaporul engles cu care călétoriam avea tangagiu bun; de morbul mării suferiam puțin; tãind marea drept prin mijloc, fără a ne abate la nici un țerm, in 30 de ore zãrirăm malurile asiatice.

O mică pitulice ni le arêta.

Rătăcită pe mare, ea căđuse pe vaporul nostru in pređi, călétori linișcit cu noi și intre noi până ce zãri, mai mult prin instinct decăt cu ochii, țermurile in depărtare.

Sfrrr... auđirăm d'odată. Păsêruica se ardicase sburând; noi o príviam depărtându-se, și după un timp, se iviră, in direcțiunea luată de mica sburătóre, niște umbre șterse ce aftarăm că sînt țermurile Asiei.

Mult am cugetat atunci și d'atunci încă decă biéta pitulice a putut, cu slabele-i aripióre, străbate spațiu.

ce o mai despărția de mal său decât și ea, sœurmana! a cădută în un abis de valuri când deja privia acel mal dorit, ca mulți, mulți dintre noi, omenii!

Căpitanul veni să ne arate Turcia.

Aprópe, încât par împreunate cu cele europene, stau, la stânga, deluri și ripe: sunt Asia.

Câteva mile încă și intrăm în pasul Bosforului.

Ací întéiu coline roșetice cu puțină vegetațiune și posturi militare stabilite sub corturi.

Din ce în ce peisagiul se animă; căsute albe cu coperișe roșie, între cyparoși negri-verzii, se ivesc tot mai dese, apoi satele încep a-și da mâna și pe deluri, și pe còste și jos pe malul mării.

Europa și Asia se privesc ací d'aprópe, în ochi, și surid și-și arată pitorescele sate și villele cu colonade de marmură, coperișe și porți aurite ce și scaldă umbrele în valurile Bosforului.

Bujuk-Dere, Rumili-Hissari, Bebek, Arnaut-Keui ș. a. își întind palaturile de veră la pòtele delurilor cu dese păduri pe partea europeană, pe când Anadoli-Hissari, Candili, Cengel-Keui, Beylerbey arată și ele un luc de ville asiatic séménate în o natură abruptă, selbatică dar pitorescă și măretă de tot.

Impresiunile devin tot profunde, tot mai răpitóre până ce, cu intrarea în Cornul de Aur, ajung a fi o admirațiune estatică. Este Neapolul, este Genua; e mai mult decât Neapolul cu Genua unite, este ceva unicamente grandios.

Pentru mari destine a trebuit natura să creeze acest port când l'a dotat cu tóte frumusețile sale!

În Cornul de aur sute de vase din cele mai mari vin său merg în tóte oceanele; caice nenumerate ușore, elegante, cu lopătari voinici în costume originale sbóră pe unde, ca paserile în aer.

De ardici ochii veți pe tóte șapte colinele cum stau etagiate, de sus până jos, case roșie, galbene, albastre printre întunecoși cyparoși și albe pietre morméntale. Crescutul colinelor e coronat de mărețe moșei cu sute de cupole și sumețe minarete. Aceste par a atinge cerul, atât se înalță de drepte la el.

Cu piciorole în mare stă Dolma-Bakce și multe alte kioskuri și palate împărătesci albe și poleite, de splendid efect din depărtare.

Din depărtare!... Ah! ce admirabil este ací totul, din depărtare...

Acum o paușă, o lungă paușă...

Am ajuns la Top-Hane... ne am-coborit...

Alb și negru luminează și întuneric, virtute și viciu, muncă și trândavie, civilizațiune și barbarie unde se află imagini ce să dea ideie de contrastul ce ni se presintă la coborire? Case de lemn ce cad în brânci, drept cheiu podete de scânduri putrede și găurite, turci, kurđi, chopți mai mult nuđi, greci murdari și insolenți, nubiani negri și ghirboviți, jidani slabi, sdrențeroși cu ochi flămênđi și cersitori, arabi uscați și afumați, câni, sute de câni mici, galbii, nemâncăți și ne spēlați; étă ce te incunjură, te trage, te chiamă, te împinge, îți ia cu sila din mâni ce ai. Voiesci a înaintă și n'ai unde pune piciorul: movili de sdrențe și murdării pretutindene. Oh! ce hidos! ce hidos!... Și nu poți scăpă! Vămașii te apucă, voiesc a-ți deschide coferele în drum. Cer bacșiș în gura mare. Dă bacșiș la toți și ești mântuit!... ba, nu! ei tot mai cer încă... Ce să facă? ampioiatul turcesc nu este plătit cu lunile, cu anii; a smulge de unde póte nu-i este numai permis, ba, i este chiar recomandat. Cer fățiș, cer fără știelă; și tot dai și nu-i poți sătură. Cată să începi mai turcesc: să strigi, să injuri... Astfel tot mai e scăpare. Am debarcat la 3 ore și abiă spre séră am putut ajunge sus la Pera, la

hòtel Imperial. Și timpul nu l'am trecut oprindu-ne la Galatha pentru a admiră vechiele case, unele încă întregi, din timpul genovesilor, cu totul zidite în stilul ce astăzi încă vedem în Genua. Aceste ruine sunt tot ce a ramas din ruinata splendóre trecută.

Proprietarul otelului Imperial, dl dr. Brukner, este din România și finul mamei; astfel furăm indoit de bine instalați și ingriđiți.

Amabilul și inteligentul doctor ne făcú și itinerarul excursiunilor prin Constantinopole.

A doua zi eră vineri, adeca duminică turcescă. Sultanul avea a merge, ca obicnuit, cu mare pompă, la Giamia.

Abdul Hamid nu urméză datina vechilor Sultani d'aș face rugăciunile în diferitele moșei. Dela Seraiul ce locuesce acum, cea mai apropiată Giamia este Beşik-Tașe; ací și merge regulat, în fie-care vinere.

Ací cătarăm a-l vedé.

Imbrăcându-me, înainte d'a eși, consultai pe frațele meu Aureliu, cu care călătoriam, decât ar fi necesar a face o tóletă mai alésă său a conservá tóleta de voiaj?

— Conservă-ți tóleta de voiaj, — respunse fratele meu și adaugă, cu obicnuita galanterie a fraților: tot n'o să te vedă Sultanul.

Cu femeiescul spirit de contradicțiune făcui puțină tóletă și plecărăm.

Sórta ne a favorisat. Aflarăm de inchiriat pentru timpul paradei o cameră cu trei fereste în casa situată chiar vis-à-vis de strada pe unde avea a sosi Sultanul, în apropiere imediată de Beşik-Tașe.

Veseli ne aședarăm la ferestre și începărăm a privi la cele multe încă nevédute. Turcia este mai turcescă decât ș-o pot inchipui cei ce n'a vizitat'o.

La 10 ore începú a veni armată de tot felul; infanterie, cavalerie, artilerie defilau cu mare ordine și precisiune la sunetul muzicii lor mai puțin discordată decât odinórá și se postau în triple șiruri pe ambele părți ale îngustelor strade. Sosiră apoi mëturători și curățiră, cât putură, pavelele de sdrențe și ordure. Ei fure urmați de nenumerate care de năsip ce fu așternut gros peste gropile adânci pe tot locul ramas liber, în mijlocul stradelor.

Se improvísă o aleiă netedă, ca în parcul cel mai ingriđit. Polițiști, de care nu zărisem încă pânăcum veniră, în uniformă, să culégă cu mâna tótă petricica rătăcită prin năsip, ca nu cumva una din ele să causeze veri o sdruincinare caretei împărătesci.

Publicul circulă, decât putea, pe la spatel șirurilor militare. Mijlocul calei, pregătită pentru cortegiul imperial, numai pașale, eunuci și garda egiptiană compusă dn prinți mai mult negri, numai aceștia cutezau a-l atinge cu piciorul.

Am uitat a notă că fusese rëcorită prin dese stropituri.

După 11 ore, micul prinț moștenitor cu alt copil alătorea și doi adjutanți dinainte, veni repede în o cupea, cu doi cai. Altă cupea cu oficieri și veri o dece călăreți i formau suita.

La 12 ore punct sosi Sultana-Valide. Nu soția, ci muma Sultanului duce la turci rolul reginelor noastre. Ele figuréză în ceremoniile publice, ele domnesc și în Serail.

Careta elegantă, mai mult de sticlă, eră incungiurată de eunuci călări și patru cavași (lachei-gardiști) alergau pe jos ținđ cu mâna oblònele trăsurei. Ei purtau costume albastre albanese, greu cusute cu aur. În urma eunucilor mai mulți adjutanți și pașale pe cai arabi, dar mai puțin frumoși decât caii eunucilor.

În caretă eră la drépta Sultana-Valide în feregia (manta turcă) de mëtasă négră și acoperită cu vél de

musselin alb, tot stofe de fabricațiune francesă. Lângă dâna o Sultană-soție, tot astfel îmbrăcată pe d'asupra; dar feregea deschisă la piept lasă să se vedă haine turcesci și multe pietre scumpe la gât. Sultana-Valide avea o rochie francesă de fail violettă.

Armata salută și prezentă armele întocmai ca la ensuși stăpânitorul țării.

Ajungând la ușa bisericei, trăsura să opri, visele să cobori, scose caii, ce fură duși d'aci oștea fu luată și băgată sub careță încât Sultanele remaseră ca în ologie, privind în giurul lor cu interes și bună-voință.

Șeful eunucilor, un nubian negru, scurt, gros, spân, aședă un zid de eunuci în toate părțile caretei, apoi se cobori de pe cal pentru a fi complimentat și adulat de cei mai mari ai imperiului. Astfel se acceptă venirea Sultanului.

Tropote de cai numeroși, mișcare mare în armată vestiră apropierea împăratului turcesc. De sus, din del, venia, ca fulgerul, cortegiul imperial. Padișahul venia în careță cu doi cai urmat de alte patru carete cu mari dignitari și încungiurat ca de două sute de adjutanți, ofițeri și gardiști cercheși, cu arme nude. Opt cavași, în aur și postav roșu, alergau și aci cât puteau, fiind careta imperială.

Sultanul eră singur dinapoi; dinainte Osman-Gazi, dela Plevna.

Cum se coboria careta Sultanului pe stradă la vale, în fața noastră mi se părură că privirea Padișahului se fîntesce pe ferestra la care eram.

Careta trecu cu repeziunea gândului și — lucru neauzit! Sultanul scose capul și se uită încă la ferestră, în sus.

Fratele meu se duse la Giamiă să vedă totul mai d'apropo. Eu eram singură cu D. X. din Bucuresci.

— Ce noroc că facui toletă! etă că Sultanul... N'apucai să termin frasa ce diceam glumind și cuvântul imi nghieță pe buze.

Murmur, sgomot resonă pe stradă; ofițeri s'adună, șîntrăbă, vorbesc, gesticulă și totul se face cu dese priviri la ferestrele ce ocupam.

Un moment încă și pași repezi s'aud pe trepte; un ofițer se precipită în casă vorbind turcesce tot într'un suflet.

D. X. pricepe că el cere informațiuni despre noi și-i dice numele seu. Turcul esă grăbit.

Înainte d'a ne fi putut întrebă, că ce însemnăză acosta, un alt turc sosese, mai spăriat și mai grăbit decât primul.

— Padișahul voiesce a sci numele damei ce a stat la ferestră, — dice el turcesce.

D. X. i spune numele meu și repetindu-l turcul ese, ca fulgerul.

N'apucarăm să ne reculegem și un nou ofițer se presintă cerend cartă mea pe care Padișahul o așteptă la Giamiă.

N'aveam cartă la mine. I se dictăză numele. El plcă.

Grija-mi sporesce. Ce pôte fi?

D'a patra oră vine un al patrale ofițer cerend informațiuni detaiate, nume, titlu, pozițiune, patrie.

Gróză me cuprinde. Pentru ce acest recuisitoriu? Eram palidă, tremuram; dar eram în Turcia și Padișahul întrebă!

Nu eră decât a respunde fără nici o protestare.

Afară lumea se adună tot mai multă, lume militară. Poți par mirați, ingrișiți și gata a da asalt casei la un cuvânt ce li s'ar fi dis. Ideia că Sultanul a fost atins, vătēmat, pare că predomină.

Timisul Sultanului, satisfacut acum, plcă saluând, ceea ce nu facuse ceialalți.

Un pătrar de oră mai târziu un pașă vine, vorbind puțin franțuzesce. El cere scusă de derangiarea ce mi s'a ocazionat și me invită a-mi lua érași locul la ferestră.

— Padișahul a întrebă cine sînteți și fiind că mine n'o sciea, a trebuit să ne adresăm la dvóstră.

Că lucrul s'a petrecut pe turcesce, acosta nici trecu prin mintea neivului turc.

Și eu, după câte observasem deja, am fost bucurósa d'a scăpă cu atât, în Turcia unde tóte se pot. Ba încă, spre marea mea mirare, a trebuit să primesc felicitări pentru deosebita onóre de care avai parte.

Mulți, și din cei mai distinși, me îndemnară a cere a fi prezentată Majestății Sale, astfel cerend'o eticheta turcescă, la care ocașiune aș fi avut a primi un însemnat present dela Sultan, după usul țării.

Aveam destul cu emoțiunile d'ilei; nu-mi mai trebuiau și acele ale unei prezentări la Padișah. Apoi privirea adâncă, fața palidă, cu ceva fatal în a sa expresiune ce caracterisă fisionomia Sultanului, produce o impresiune durerósa.

Și nu impresiuni dureróse cătam eu în călătoría de plăcere la Constantinopole.

Constanța de Dunca-Schiau.

Imi place . . .

ă-mi trec, imi place, viéța culcat pe érbă désă,

În crâng, gustând rēcórea și-alene ascultând

Concertele de paseri ce cântă 'n verdea lésă

Prin frunđe, neunateci; prin crengi, sglobii săltând.

Să ved în giuru-mi fluturi sburând din flóre 'n flóre,

Albine stringeád miera ascunsă 'n sinul lor,

Er zefirul s'adie cu-aripa-i de rēcóre,

Ce 'n înime dăștēptă un viu și tañic dor.

Uitând atuncea lumea, în raiul fericirii

Me cred — locașul vecñic al vieții, nemuririi —

Și tot ce-aud e numai dulci imnuri de amor.

Atuncea mi s'arétă vedenie frumósă

Pășind ușor ca silfii pe érbă mētătósă:

E dēnsa?... Nu! e-o umbră, un vis amăgitor.

Iuliu I. Roșca.

Ispravnicul pocăit.

— Poveste. —

Spun, märe, să fi fost în țera Românescă un domn óre-când, om drept, temetor de Dumneđu și nepărtinitor.

Când eșiă la judecată, și eșiă cam des, apoi judecata lui eră judecată, nu glumă. Tótă lumea remănea mulțumită de găsirile lui cu cale. Dreptatea o da celui ce o avea. La el hatăr nu încăpea. El ascultă cu blāndețe, pāsurile fie-cui. El îmbună pe toți. Ce să ve mai spui? el eră adevērat părinte al celor buni.

Dară să ferescă Dumneđu să fi prins el pe cineva cu rața în traistă, că eră aspru fórtē. Se facea leu paraleu când se ivia nedreptatea și asuprirea înaintea lui. Māndrului și celui nesocotit, ca și Māncătorilor, nu le căută de ce le e cogiocul. Ți-i trimitea la închisóre, de ar fi fost de șapte paline în frunte, când se dovedia vinováția lor.

Din pricina acesta ajunsese Vodă să nu mai aibă ce judecă, căci unde se pomenia prin țără vr'un om rău, nedreptățitor séu asupritor, care eră arătat cu degetul și vestea se ducea până la urechile lui Vodă, și eră vai, de măculița care l'a făcut, când auđia vodă de unele ca acestea.

Totuși vodă eșia la judecată la sorócele hotăríte, și ascultă jeliurile poporului, când avea ce jeli, și ascultă pe toți, cu răbdare și cu îngăduință.

Intr'una din ڃile se infățișă inainte-i o jupănésă și-i duse:

— Măria ta, am un fecior, care me căulă când eră acasă la mine sub ascultarea mea; dară acum, de când este sub ascultarea Măriei Tale, nu mai vré să scie de mine.

— Cum se póte asta? — respunse vodă posomórindu-se. Și cum nu vré să scie de tine?

— Apoi écă, Măria ta, repausatul bărbatul meu, Dumneđu să-l odihnésă în corturile dreptilor, când a părăsit lumea asta pécătósă, ne-a lăsat o saca, cu calul ei, adeca meșteșugul cu care ne hrăniá pe mine și pe singurul fecior ce aveam. Acesta, băețandru, după mórtea tată-seu, umblá el cu sacaoa, în locul repausatului, și cu agonisela lui, puteam trăi aréndoi fără să simțim lipsa și neaverea.

După ce s'a mai mărit, nu sciu ce l'a trăsmit prin cap, că s'a dus s'a scris în óstea Măriei tale.

Este multă vreme de atunci, și până la un timp mai aflăm câte ceva de dēnsul; dară de când cu resboiul ce ai avut cu păgānul, n'am mai aflat nimic de dēnsul până mai acum un an. Il socotiam perdut în resboiu, séu rētăcit, te miră pe unde, că il plāngeam pe tóte cărările ca pe un perit.

Auđind din unii alții că el s'ar aflá bine din mila Măriei Tale, că l'ai fi pus intr'o slujbă mare, ca să-l respălătesci pentru vrednicia și vitejia ce a arătat în acel resboiu, am vëndut și saca și cal, și m'am dus tocmai acolo unde eră el în slujbă, cu gând că, fiind el acum tare și mare, să pot māncá și eu o pānișóră în curtea lui la vremea bētrānețelor mele.

Dară, ce să veđi, Măria Ta? Nici n'a voit să me veđă. A trimis pe un slujitor de m'a gonit dela pórtă lui, sub cuvēnt că nu me cunósce. Și asă cu lacrimi ferbinți vin a te rugá să-mi dai copilul ce mi-ai lnat.

— Cine este copilul teu, jupănésă?

— Ispravnicul din cutare județ, Măria ta.

— Du-te, jupănésă, la vetaful de curte să te găzduiescă la custa mea până va veni fiu-teu.

Și dānd porunci grabnice ca să chieame pe jupānul Ispravnic la curte, vodă își căutá de alte trebi ale țării.

Ispravnicul nu mai putú de bucurie, când primi porunca Domnésă. El socotiá că cine scie ce bunătate il așteptá, și se grābi să vie numai de cât.

Pe semne că nu i se bătuse ochiul stāng, nici nu-i țiuse urechea.

Infățișāndu-se inaintea lui Vodă, acesta porunci să vie și jupānesă.

Când se veđú ispravnicul de față cu mumă-sa, o sfecli de tot.

— Cunosci tu, ispravnice, femeia acésta? — intre-bă Vodă cu graiu apēsāt.

Ispravnicul care se făcuse roșu ca un rac fert, lāsá nasul în jos și cu ochii în pāmēnt, respunse:

— Da, Măria Ta.

— Cine este?

— Este mumă-mea.

— Păi bine ispravnice, nu ți-a fost frică de Dumneđu și rușine de ómeni să o gonesci dela curtea ta. Au dóră te rușinezi de tēpa din care ai eșit? Au dóră vei fi ڃicēnd că acum ești boer mare și te josoresci

să-ți hrănesci pe muma care te-a născut și te-a crescut până te-a făcut mare pentru că e o mojică?

Și intorcēndu-se cătră jupānesă, mama ispravnicului, care sta smerită și cu mâinile la pept, o intre-bă:

— Ce osāndă socotesci dta, jupānesă că i se cade acestui fiu nerecunoscător?

— Mila Măriei Tale, Dómne; eu nu cer osāndă; eu doresc să fiu pe lângă fiul meu, în curtea căruia să mānānc și eu o bucată de pāne la bētrānețele mele și să aibă cine-mi inchide ochii la cēsul meu cel din urmă.

— Eu găsece cu cale să-l dau jos la scară, doi slujitori să-l ție, și tu, jupānesă, să-l beșici cu nuelușă, cum făceai când eră el la casa ta și sub ascultarea ta, apoi să umble cu sacaoa, cum făcea odinórá, ڃa să te hrānescă.

— Cāt a fost sub ascultarea mea, Mărite Dómne, eu nu sciu să-l mustrez și să-l fac să mērgă pe calea cea bună. De când însă a eșit de sub aripele mele și a intrat sub ocrotirea Măriei tale, nu mai este copil, să fie muștrat ca copiii. Mai bine să-mi-se usuce mâinile, de cât să le ridic asupra lui astăđi când este bărbat și cruce de voinic. Mai bine să muncesc eu pe la unii și pe la alții, de cât să mai umble el cu sacaoa, să me hrānescă. Nu m'o lāsá pe mine Dumneđu. El să se veselésă în bunurile cu care l'ai cinstit Măria Ta după vrednicia lui; eu imi voiu tārāgái ڃilele ce mi-a mai remas cum voiu puté, și fie mila Dumnului și a Măriei tale peste noi amēndoi!

Se indiuóși vodă până intr'atāta incāt se zăríră în ochii lui doue lăcrămióre, pe care vodă le ținea ca să nu piștēscă afară.

Atunci ispravnicul cel vinovat, ingenunchiá dinaintea lui Vodă, și ڃise:

— Greșit am fost, Dómne, inaintea Măriei Tale și a mumei mele. Iertați-me, ve rog cu lacrimi ferbinți! N'am sciuț să prețuesc ce fel de mumă am avut. Acum veđ și eu ce mumă darnică și cu minte am, mumă ce ar fi vrednică să aibă fiu pe un boer mare, éră nu pe un nimernic ca mine. Me făgăduesc, Măria Ta, să iau pe mumă mea lângă mine și să o ție numai în palme și în lēgān de mētasă, cum se ڃice, câte ڃile va avé ea și cât mila Măriei Tale le va rēvērśá asupra-ne. Să o cinstesc ca pe o mumă bună și să nu es din cuvēntul ei.

Măria sa Vodă nu-și mai putú ținé lacrāmile și ștergēndu-se la ochi cu o nāframă mai albă de cât fulgul, ڃise:

— Asă să fie cum ai ڃis tu, Ispravnice. Sărutá māna mume-tei, și să-ți ții cuvēntul, precum ți-a fost și vrednicia în oștire, și atunci nu te voiu scāpá din vedere cât voiu fi eu Domn.

Și asă se făcú; căci porunca lui vodă eră pravilă pe vremea aceea.

Dară-mi-te ađi, căți nimernici nu s'ar fi găsiind, cari, după ce că părinții lor se sting cheltuindu-se și ingrigesc de dēnșii ca să-i procopsésă, apoi când ajung și ei ceva, le intorc spatele, i părăsesc și-i lasă peritori de fóme tocmai când sūnt copleșiți de povara bētrānețelor. Căți, ڃic, nu s'ar găsi și astăđi de aceia, cari ar fi mai vrednici să umble cu sacaoa de apă, de cât să stea cocoțați, cine scie unde și îmbărați de fumurile fuduliei celei necuviincióse.*

P. Ispirescu

culegător-tipograf.

* Povestită de P. Jeorjan, tipograf în vērștá de peste 60 de ani, locuitor în Bucuresci.

Cancelist de piață in Italia.

V i n - a r s u l .

Beutură alcoolică în contra cărei în timpul modern — s'au făcut conjurațiunile cele mai puternice, și cu deosebire în lumea civilisată, care au de scop de a o esila din societatea omenescă, fiind cu puțință chiar și dintre produsele industriei omenesci. Mai la vale vom vedea încât sunt juste aceste încercări, încât și vin-arsul poate să ocupe un loc onorific între produsele mâinilor noastre.

Vin-arsul său așa numitele ape arse sunt o destilațiune din substanțe, cari conțin alcool, el este dar alcool subțiat. El conține alcool, apă și unele materii volatile, parte eterice, parte eterice oleose. Originea, care am vedea-o pentru alcool în genere, se poate privi și pentru rachiu în specie. Puterea lui se cam învârtă dela 20—50%. Deosebirea vin-arsului o dă materialul din carele este fabricat. Așa există vin-ars de bucate și de cartofi cu 30—50% alcool, el posedă eter de vin, ulei de bucate și cartofi, ce-i dă mirosul cel penetrant. Vin-ars frances (Cognac) fabricat prin destilațiune de vinuri franceze cu 30—40% alcool; aromele lui zac în eterul de oțet și oenanthin. Rumul din melassa își capătă mirosul seu frumos dela acidul butyric și eter, posedă cam 50% alcool. Aracul produs din urez; metul din miere, cumisul din lapte. Mai aflăm și alte soiuri de rachiu fabricat din pome, așa deosebim vin-ars de *trevere* produs din struguri; vin-ars de drojdie, prune, mere, smeură, perseci etc. Vin-arsurile mestecate cu zahar formază diversele felii de liqueure, punciu, grog, lângă care se mai alătură diversele specii de uleiuri eterice și aromatice, precum d. e. chinin, cuișoare, cinamomiu, vanila, pomerante etc. Tote aceste mirosuri și arome ale diverselor felii de vin-arsuri se aplică numai pentru a le rădica gustul și mirosul lor și a le ascunde puterea lor; în fine alcoolul, de și în vestmânt frumos și plin de parfumuri, rămâne tot alcoolul și-și exprimă puterea sa inimică în următorul mod:

Beut în măsură mai mica, produce în stomac o căldură plăcută, carele simț se respândesc prin corpul întreg; el rădica deodată funcțiunile crerilor, a măduvei spinali și a inimii, cari funcțiuni se exprimă prin o euforie deosebită, prin fantasia fulminantă și putere crescândă de mușchi. Combinarea ideilor devine mai ageră așa, încât cuvintele exprimate cu mult simț sunt acompaniate de gesticulații de mâni; aci nu mai există ostenelă, vocea este puternică și tare; pe respectivul om nu-l mai asupresc grigile, el nu scie de milă, frică și necas. O încredere mare în sine și în corpul seu dă omului putere și curagiu.

Măsuri mai mari său cele mici repețite, se înțelege de sine, că tot cu relațiune la individualitate și obicei se manifestază în două stadii diferite: în stadiul de iritație și în cel de depresiune. În stadiul prim său de iritațiune aflăm în corpul respectivului simțul de căldură străformat în arsură, tot corpul seu ardând, fața și ochii înroșiți. Activitatea mușchilor crește, gesticulația e mai puternică; vocea e sberândă; în cel beat se exprimă poftă de bătaie, el plânge, sbără său devine furibund. Chiar și obiectele dinaintea ochilor lui i sunt nechiare, el vede schinte și aude sunete. Imaginația i este înlărgită, icone de diferite forme și colori, legate una de alta fără de regulă, îl persecută neincetat. Mai departe i se tocesce mîntea, judecata și memoria nu-și mai implinesc serviciul lor. Mânia, iritația sunt urmările unor creri alterați și iritați prin alcool. Stadiul acesta de iritațiune trece tot mai iute în stadiul al doilea, de depresiune, ce se exprimă prin o față palidă, un pășit nesigur, o voce și limbă gângăindă. Corpul își perde turgorea sa și mușchii puterea lor expansivă.

Trăsurile feței decad, ochii rămân fără de foc, corpul perțându-și ecuilibrul seu se plecă la pământ și cade. Stomacul lucră în contra regulei, el dă ér tot, afară ce a primit. Respirația slăbesce și cădând beutul la pământ adorme, dormind aproape somnul cel de morțe.

Pomenindu-se din acesta amețelă adâncă, se vede cu durerile cele mai teribile de cap, cu o prostrațiune imensă a corpului, nu are apetit, nu are voia de nimica; în fine și acesta trece fără de nici o urmare negativă.

Dacă simtomele acestea de beție se repețesc de multe ori, atunci urmările ei vor fi grave și mari, ele vor lăsa impresiuni nereparabile, ce-și vor avea influința lor distructivă și asupra descendenților. Conturbările, cari intră în tractul digestiunii, uro-poetic, în funcțiunile crerilor și a măduvei spinării sunt mari și varie. Mai înteu le vedem ca influințe de contact, așa catarrhe ale tractului întreg de digestiune, flegmă înmulțită în gură și stomac, vomare de apă demineta, neapetit, arsura în stomac, diarrhoea său obstrucțiune; prin catarrhe continue în gât și plămâni se nasce vocea cea regusită, vocea de beutori.

Influința cea mai grea a alcoolului se manifestază prin aceea, că el intră în sânge, de unde lucră neincetat la surparea organismului. Vedem o formare de grăsimi abundantă în toate organele corpului, cari mai târziu își exprimă efectul ei stricacios prin aceea, că apăsând ea ca un corp străin țeseturile normale ale lui, aduce conturbări mari după sine, ce se manifestază prin tremurarea mușchilor, slăbiciune a crerilor, prin simțiri dureroase; mai departe aflăm degenerațiuni de ficat, de splină și rerunchi, ce dau ansă la ascita, hemoroide și în fine la nimicirea organismului.

În stadiile ultime a discrasiei de alcool se nasce în urma slăbiciunii îndelungate a digestiunii, precum și a nimicirii histologice a organelor vitali o constituțiune apatôsă a corpului și o transudațiune sărôsă în creri, plămâni, sub pele, în cavitățile corpului. O hidropsie generală cu o nimicire totală a digestiunii inchiaie scena ultimă. În privința morală e de observat, că la toți beutorii puterea spirituală și intelectuală e decădută, și că de câte-ori li se detrage vin-arsul său nutrimântul seu, cad în efecte puternice, i apucă acel morb, ce e cunoscut sub numirea de „delirium tremens“ și se exprimă prin o insomnie completă, o tremurare a mâinilor, prin delirii, în cari vorbesc toate nebuniile și sunt nelinisciti, mai departe prin o vênare puternică de idei, morboșii se luptă ca cu șerpi, șoreci, mușce etc.

În genere se poate afirma, că toți beutorii sufer greu; așa i vedem perindu-le funcțiunile minților și spirituali, memoria, voința, judecata. Simțul moral de pân'aci cedeză terenul seu patimilor uricioase și în fine individul se aruncă în brațele crimei.

Urmările acestea triste a le vin-arsului se nasce mai curând său mai târziu după individualitate și după beutura alcoolului. Alcoolismul prin vin se modifică în câțva, încât simtomele lui nu se exprimă cu atâta putere și vehemență.

Vedem dar prin alcool resp. vinars nu numai puterea corpului și frumșeta omului alterată, dar și funcțiunile spirituale și morale devenite pe o tréptă cu animalele, așa omul beat și omul întocscit prin alcool nu se deosebesce întru nimica de vita cea mai de rând. Impresiunile acestea negative, durere au calitatea, că ele nu se mărginesc numai asupra individului, ci trec și asupra generațiunii.

Totuși sunt încă unele casuri în vieță, unde și alcoolul intră în drepturile sale, unde totuși nu merită a fi estirpat de pe fața pământului, de ôrece aduce omenimei serviciile și bunătățile cele mai remarcabile.

Il vedem întrebuințat acolo, unde-l cere lipsa, ca pe iritamentul cel mai puternic; așa el e medicina cea mai sigură pentru promovarea digestiunii mai cu deosebire, când stomacul este încărcat cu nutrimente grele (grase) și nepenetrabile. Când cineva este silit să efeituiască lucruri grele în aer rece, o înghițitură de vinars contribuie mult la încălzirea sa. Său ce ar face soldatul în bătaie, putere-ar rădica el fruntea și peptul său în contra inamicului cu atâta curagiu și abnegațiune, nu! și nici odată!

Vai! și ăr vai! când întrebuințarea vinarsului iase din alvia sa binefăcătoare! când el pentru om nu mai este necesitate, ci este plăcere și patimă. *Venin* cu putere retardată însă sigură, ce tocesce corpul și spiritul, distruge toate organele și generațiunile, este numirea lui cea mai adevărată.

Putem afirmă cu tot dreptul, că vinarsul poate substitui în câta nutrimentul. Intrând el în sânge, am vădit, că scutesce pe toate celelalte substanțe de ardere, întrebuințându-se pentru magazin; prin urmare substanțele celelalte de nutriment în prezența vinarsului pot și lipsi în parte mare. Așa vedem pe bietul lucrător susținându-se pe lângă cartofii și mămăliga sa, decât mai bé și ceva rachiul.

Rachiul este mai departe un iritament de mușchi, carele alungă tot simțul de slăbiciune produs prin lucrul cel greu. În corpul animal sînt depuse o cantitate de materii, cari au misiunea de a întreține puterea corpului. Decă acelea materii prin muncă continuă se consumă, atunci se alienază chemismul în organele motorice și dă ansă la un fel de opăcělă în facultatea mișcării. Acesta opăcělă esprimă, ca ostenelă, ca o neputința de a efectui lucrul și mai departe. Vinarsul și în cazul acesta dă corpului puterea lucrării și peste limitele potenții, el delătură ostenelă, de și numai pentru moment. Se înțelege de sine, că acesta este un câstig numai de timp, căci nutrimentul totuși are să urmeze, decât trebuie să se susțină organismul pentru durata sa.

Un cas analog se întâmplă și atunci, când ostenitul, ce nu are încă apetit, dorește să mănânce la moment, neputînd el aștepta până prin delăturarea oboselei se reintorce și apetitul. O înghițitură de vinars îndată i delătură oboseala și i redă apetitul.

Renunțăm însă și la avantajele acestea ale vinarsului și mai cu deosebire ca nutriment, căci săracul mai bine ar face, decât în loc de vinars și-ar cumpără pâne și carne. Scim deja, cumcă vinarsul se prepară din bucate, și că el nu poate ave alte materie, decât acelea, pe care le capetă el dela respectivele bucate. Până însă a prepară vinarsul cât lucru se răpesc, câte puteri trebuiesc plătite, câte arendi, câte accise și câte dări vin plătite, câtă pierdere în materii se nasce prin fermentație și în fine câți jidovi își trag profitul lor până ce ajunge în stomacul consumătorului. Și pe aceste toate bine numai consumentele cel sărac are să le solvescă. N'ar face omul sărac mai bine, decât s'ar sătură din pâne, brânză, lapte, carne și oue și ar lăsa pe jidovul să moră de fôme cu vinarsul în bute? Nu vedeți voi nebunilor, că jidovului i este grătă de rachiul seu și mai bine preferă a consumă carne de gască cumpărată cu asudorea mânilor vóstre? Óre nu plătesce rachiului îndecit puterea, căldura, iritamentul ce-l câștigă el dela rachiul numai pentru moment? Nu face el mai bine, decât acelea avantagiuri le trage directe din nutriment și nu prin incungurări așa mari obositorie, ruinatorie și mult constatorie, precum e din vinars? Vedeți cât sînt de mari avantajele nutrimentului și căutați cât sînt de imense stricaciunile cauzate prin rachiul. E supremul timp să deosebiți binele de rău, să ve lăsați de rachiul, carele pretinde atâtea victime și amenință atât de puternic generațiunile! Conlucrați cu

toții, voi conducători ai poporului, impedeți și puneți stavile focului, ce prinde dimensiuni așa mari!

Dar și un om, carele se servește de alcool numai ca iritament în estremul slăbiciunilor sale, e unul, ce suferă de fôme. Alcoolul întrun adevăr i permite să consumeze numai încet din magazinul de putere, va să dică, din capital (în loc să consume din interese), în fine însă decât nu se va nutri mai bine, totuși pere de fôme.

Cu toate acestea rachiul între marginile buneicuvințe remăne iritamentul cel mai bun și sigur, și ar fi păcat să-i ștergem existența, fiind că se poate face abus din el. Atunci cu tot dreptul putem delătură și opiul, medicamentul cel mai binecuvîntat, singur numai din motiv, că există opiofagi, cari suferă de influințele lui atât de triste. Atunci trebuie să cautăm ca să desputerenicim imputarea, că dejosim omul moralicesce, când pretindem, ca el să abdică plăcerii, pentru ca să nu potă deveni egal animalului. Călugărul, carele a depus jurământul de castitate, încă nu contrașice mai rău simțurilor omeresci, decât medicul, carele dorește să delature vinarsul, singur numai ca să nu se nască bețivi. Góthe dică: Cine predică delăturarea vinarsului, ne transpune în evul mediu, carele cu devisa „memento mori” inădușe florile cele mai frumoșe ale omenimii (Moleschott.)

Medicina în nici un cas nu se poate desface de alcool; în casurile, unde este chemat de a ajuta, el produce fructele și rezultatele cele mai salutare. Ca beutură din plăcere însă atât medicina, cât și rațiunea în nici un cas nu-i poate defendă și eluptă existența, ca atare el trebuie să peră.

Dr. Ioan Moga.

Doine din Ardeal.

Măi. bădiță, bădișor,
Că tu așa ai gândit,
Că io-s flóre de pe rit,
Ție de batjocorit...
Cât decât tu me-i lăsă,
Eu altul nu mi-oi află!
Num' un deget oi întinde,
Trei și patru mi-oi cuprinde,
Și unul l'oi cărligă,
Trei și patru mi-oi află.

*

Fie-ți ție, mamă, raiul,
Precum mi-a fost mie traiul;
Cungiurată-s de străni,
Ca spinul de rădăcini;
Cungiurată-s de guri rele,
Ca spinii de porumbele.

*

Cărăușe printre fragi,
Făcută-i de ómeni dragi;
Cărăușe printre pruni,
Făcută-i de ómeni buni.

*

M'ai învățat a iubi,
Și nu me lași a dori;
Ori pe unde vei umbliă,
Eu ce umbra te-oi urmă!

Conferința dlui V. Alecsandri

ținută la 1/13 aprilie în sala „Ateneului Român“ din București.

In folosul școlii normale a „Societății pentru învătăura poporului român“.

Regret că nu pot să dau aci o copie completă a celor spuse de marele și iubitul nostru poet, și că trebuie să mă mărginesc a reproduce numai în resumat cele auzite așa după cum le-am auzit și le-am încă în memorie.

„După „Cântecul gintei latine“ pe care l'ați auzit resonând în momentul acesta, — d-se d-l Alecsandri — și în această oră, când v'ați aduna: ca să veniți în ajutorul unei școli menite a răspândi lumina culturii în fiii poporului român, n'aș pute găsi, spre a vă întreține câte-va momente, un subiect mai nimerit, de cât vorbindu-vă despre însuși poporul român, despre acel măreț popor, căruia noi i datorim atât de mult, în cât tot ce am făcut pentru densus până astăzi și tot ce vom pute să mai facem în viitor, este puțin pentru ca să ne achităm datoria ce avem față de densus.

Și care anume sunt bunătățile ce am primit noi de la acest popor? El ne-a păstrat din timpurile cele mai vechi, până astăzi frumosul nume de „român“, el ne-a păstrat curată și ne-atinsă limba noastră dulce și mlădișă, obiceiurile, tradițiunile și credințele noastre strămoșești, prin el și numai prin el am ajuns să fim astăzi aceea ce suntem.“

După aceste cuvinte, luând în mână colecțiunea de Poesii populare* ce se află dinaintea sa, d-l Alecsandri continuă: „El ne-a păstrat în fine această comoră neprețuită de idei și cugetări poetice, care a fost și este admirată de totă lumea literară.“

Atât cântecele și baladele cuprinse în acest volum, cât și cele-lalte produse ale spiritului popular român, cum sunt legendele, basmele seu povestile etc., (cari au început asemenea să fie adunate și scăpate din noianul peirei,) sunt pline de cele mai înalte idei, de cele mai generose sentimente și de cele mai rare frumoseți poetice. Iar „Proverbele“ ne arată că românul este înzestrat și cu un adânc spirit observator, ne arată cuminiția, filosofia poporului român. Vedeți dar cât de numeroase sunt comorile ascunse în snul acestui popor? Se înțelege, că pentru a vorbi despre toate aceste comori neprețuite, este puțin o singură conferință, ba nici două-zeci, trei-zeci, n'ar fi de ajuns. Mă voi mărgini deci numai la cântecele și baladele coprinse în acest volum, și voiu cercă să vă arăt prin exemple, cum poporul român știe să cânte vitejia eroilor sei, cum știe să-și exprime durerea și bucuria sa, cum își descrie sentimentele sale de gragoste și de ură, cum știe să glumescă la petrecerile sale, și cât de cumplit știe să blesteme pe aceia care îl nedreptătesc.“

După această introducere, poetul a citit câte-va balade și cântece, însoțind pe fie care din ele cu explicațiuni interesante. Cea dintâiu a fost balada „Toma Alimoș“ în care se descrie atât de frumos lupta lui Toma, cu „hoțomanul“ Manea. Toma rănit greu în luptă de către Manea care o tulise la fugă, se adresază către calul seu:

„Alelei, murguleț mic,
Aleii, dragul meu voinic!
De-ai pute la bătrânețe
Cum puteai la tinerețe!“

Iar murgul i răspunde nechezând:

„Etă cōma, sai pe mine,
Și de-acum te ține bine,
Să-ți arēt la bătrânețe
Ce-am plătit în tinerețe!“

Toma incalecă și strigă:

„Alelei! murguleț mic,
Aleii! murgul meu voinic,
Așterne-te drumului,
Că și erva câmpului
La suflarea vântului!“

Murgul alergă, Manea este ajuns și tăiat, în două de către Toma, după ce mai întâi i-a strigat:

„Stai pe loc să ne 'ntelnim,
Doue vorbe să grăim,
Doue vorbe oțelite
Cu paloșile grăite!“

Toma Alimoș însă, fiind și el greu rănit, simte că n'are să trăescă mult, și se adresază din nou către calul seu, dîcându-i între altele:

„Er când sufletul mi-oiu da,
Când nu te-oiu mai desmerdă,
Din copită să-ți faci sapă,
Lângă ulmi să-mi faci o grōpă
Și cu dinții să m'apuci,
În tainiță să m'arunci.
Ulmi se vor clătina,
Frunza se va scutura.
Trupul imi va astupă!“

Ceea ce ne atrage luarea aminte în această baladă — dîce dl Alecsandri — este mai ales iubirea adâncă ce are Toma, pentru calul seu. Această iubire a românului pentru cai, pe care o vedem exprimată și în alte balade, se pōte esplică prin faptul că în timpurile trecute când țera noastră eră în continuu amenințată când de turci când de tătari, românul retras la munți și prin strimtori nu avea de cât o colibă simplă de crengi, o barbă (secure) și un cal. Securea eră cea mai scumpă soritoră a lui, cu care se apăra de dușmani, și calul cel mai scump tovarăș care-l ajutā în toate luptele sale.

Nu cunosc — mai adăugă între altele dl Alecsandri în totă literatura universală vre o espresiune poetică pentru a espimā fuga calului, care să se pōtă comparā în frumusețe cu aceste trei versuri, din balada lui Toma Alimoș.

„Așterne-te drumului,
Că și erva câmpului
La suflarea vântului!“

De la balada lui „Toma Alimoș“ d-l Alecsandri trece la o alta care este încă și mai frumōsă.

„Pentru ca să vă arăt, urmă d-sa mai departe, ce afecțiune delicată nutrește românul nu numai pentru calul seu, ci pentru toate lucrurile și ființele cu care este în relațiune mai de aprōpe, ce iubire adâncă are fiul pentru mama și mama pentru fiu, etc. și cum știe poporul în cântecele sale să espriime aceste sentimente, voiu să vă cetesc pe cea mai frumōsă dintre toate baladele noastre, un cap de operă al poesiei române, „Miorița.“

Poetul, pătruns adânc de frumusețile intr'adevăr

* Poesii populare ale Românilor, adunate și întocmite de Vasile Alecsandri.

sublime ale acestei balade, a citit-o cu mult sentiment, și în unele locuri cu pasiune chiar.

Subiectul ei fiind cunoscut de toți, nu voiu reproduce aci de cât părțile cele mai însemnate, însoțite de reflesionile ce a făcut asupra lor d-l Alecsandri.

Un cioban „Moldovan“ aflând dela Miorița nădrăvană, că tovarășii săi „Baciul Ungurean și cu cel Vrancean“ vor să mi-l omore, se adresază Mioriței cu limbă de mörte în modul următor:

„Oiță Bërsană,
De ești nădrăvană
Și de-o fi să mor
În câmp cu mohor,
Să spui lui Vrancean
Și lui Ungurean
Ca să me ingrópe,
Aci pe aprópe,
În strunga de oi,
Să fíu tot cu voi,
În dosul stândí,
Să-mi aud cânií.
Aste să le spui,
Ër la cap să-mi pui
Flueraș de fag,
Mult ție cu drag!
Flueraș de os,
Mult ție duios!
Flueraș de soc,
Mult ție cu foc!
Vântul când va bate,
Prin ele-a rësbate,
Ș-oile s'or stringe,
Pe mine m'or plänge,
Cu lacrimi de sânge.

Va să țiecă cea dintéiu grije a lui este ca după ce va muri, să fie întropat aprópe de stâna sa, de cânií și de oile sale, și să nu-i lipsescă de la cap nici fluerul, care a fost singura lui plăcere și mângâiere în viața.

Mai are însă o grije, care îl preocupă și mai mult, și anume: el nu vrea ca oile să afle despre mörtea lui, pentru că acesta le-ar pricinuí mare întristare. Ètă dar cum se adresază mai departe cătră scumpa sa Miorița:

Ër tu de omor
Să nu le spui lor.
Să le spui curat
Că m'am insurat,
Cu-o mândră crăiesă,
A lunei mirésă.
Că la nunta mea
A cățut o stea,
Sórele și luna
Mi-au ținut cununa,
Brađi și páltinași,
I-am avut nuntași,
Preoți: munții mari,
Păséri lăutari,
Păserele mii,
Și stele făclii.

Cătă gingășie de sentiment în aceste versuri! și ce tablou sublim ne zugrăvesc ele! Universul întreg este transformat aci într'un templu măreț, și natura întregă ia parte la cununia ciobanului cu „o mândră crăiesă, a lunei mirésă,“ adică cu mörtea, care este crăiesă pentru că cu toții trebuie să ne supunem ei, și „a lunei mirésă“ pentru că tot omul, din momentul când se naște este logodit cu mörtea.“ — Expresiune mai frumoasă și mai poetică de cât aceste doué versuri pentru a exprima ideea morții, nici că se póte închipuí.

Și acum urméză partea cea mai frumoasă și mai ațingătoare a baladei. Ciobanul are și mamă pe care o iubește mai pe sus de tóte. Ce s'ar alege de biata mamă, când ar aflá, că fiul ei a murit? De aceea el rógă mai departe pe Miorița:

Ër decă-i zări,
Decă-i întelni
Măcuța bëtřănă
Cu brăul de lână
Din ochi lăcřimând,
Pe câmp alergând,
De toți întrebând
Și la toți țiecând:
Cine-au cunoscut,
Cine mi-a vëcut
Mândru ciobănel
Tias printr'un inel?
Fețișóra lui.
Șuma laptelui;
Mustecióra lui
Spicul grăului,
Perișorul lui
Péna corbului;
Ochișorii lui
Mura câmpului!...
Tu Mióra mea
Să te 'nduri de ea,
Și-i spune curat
Că m'am insurat,
Cu-o fétă de craiu
Pe-o gură de raiu.
Ër la cea măcuță
Să nu-i spui drăguță,
Că la nunta mea
A cățut o stea,
C'am avut nuntași
Brađi și páltinași,
Preoți Munții mari,
Păséri lăutari,
Păserele mii
Și stele făclii.

Și pentru ce óre să nu-i spună acestea mamei sale? Pentru că inima ei iubitóre din aceste semne ar ghici numai de cât că fiul ei a murit, și ar muri póte și dinsa de întristare. El voește a scuti pe mamă-sa de această durere, voește că dinsa să-l cređă fericit, să cugete că s'a insurat.

Cu o fétă de Craiu
Pe o gură de raiu.

Credem că ori-ce comentariu mai lung ar fi de prisos. „Această baladă -- țiese domnul Alecsandri -- fu admirată și în străinătate, prin tóte țerile în a căror limbă a fost tradusă, și literați de frunte mi-au mărturisit-o, că nu cunosc în tótă literatura universală, din timpurile cele mai vechi până ađi, nici o poesie mai frumoasă de cât acesta.

Dintre cantecele de dragoste și dor poetul ne a citit doina:

„Lunca țipă, lunca sbieră“.

Ër dintre cele de veselie, care arată firea glumetă a românului a citit horea intitulată „Iléna“. Regret că spațiul nu-mi permite a le reproduce pe amëndoué. Nu me pot însă opri de a nu copia aci măcar o parte dintr'o altă poesie, fórté mișcătoare, citită de dl Alecsandri, anume „Blăstémul“ care se începe cu aceste doué versuri:

Pe cel deal pe cel colnic
Trece-o puică ș-un voinic.

Voinicul e călare, ér puica pe jos. Dar fiind oboșită, îl rógă să o ia și pe dënsa călare. Voinicul însă i răspunde:

Murgu-i mic și drumu-i greu,
Abiá duce trupul meu.

Atunci dënsa supërată începe să-l blesteme astfel:

Nu-ți e milă și păcat!
Dela părinți m'ai luat,

Și 'n rîi codri m'ai băgat
 Dare ar Domnul Dumneșeu
 Să fie pe gândul meu!
 Să te duci bădiță, duci,
 Pân' ce-i cădea rob la turci,
 Cu piciorule 'n butuci
 Și cu mânilor 'n cătuși!
 Să te ajungă dorul meu
 Unde-o fi drumul mai greu!
 Să te bată jalea mea
 Unde-o fi calea mai grea!
 Murgul să se poticnască,
 In crescet să te trântască,
 Mâna drăpță să ți sclintască,
 Mâna stângă
 Să ți-o frângă,
 Să ții dărogiu cu dinții,
 Să mi te plângă părinții.
 Să te 'nsori de noue ori,
 Ca să faci noue feciori,
 Să te mai însori odată
 Ca să faci numai o fătă...
 Ei să trecă șuerând
 Când te ar auți plângend.
 Ea in palme să-ți tot cară
 Apă turbure și-amară,
 Tu să bei, să bei mereu
 Gândind la blestemul meu!

„Pentru cine înțelege puterea dorului — dice dl
 Alecsandri — nu pôte fi blestem mai amar de cât acela
 exprimat cu atâta poezie in strofa următoare :

Să te-ajungă dorul meu,
 Unde-o fi drumul mai greu!
 Să te bată jalea mea
 Unde-o fi calea mai grea!

Dorul ce alungă pe călător, și jalea ce i bate su-
 fletul, represintă imagini de o rară frumuseță.

Mai cumplită încă și de cât acesta este partea a-
 ceea e blestemului, unde i mensesce să aibă noue copii
 cari să trecă pe lângă densusul fluierând, când l'ar auți
 plângend.

„Găsim — continuă mai departe dl Alecsandri —
 printre poesiele poporului român mărgăritare prețioșe,
 cari pe lângă frumusețea lor poetică mai cuprind in sine
 și un înțeles de foarte adâncă filosofie. Una dintre cele
 mai frumoșe in felul acesta este :

Șoimul și florea fragului.

Sus in vîrf de brăduleș,
 S'a oprit un șoimuleș.
 El se uită drept in sôre,
 Tot mișcând din aripioare,
 Jos la trunchiul bradului
 Cresce florea fragului.
 Ea de sôre se feresce
 Și de umbră se lipesce.
 — Florică delă munte
 Eu sînt șoim, șoimuș de frunte,
 Eși din umbră, din tulpină
 Să-ți vîd fața la lumină,
 C'au venit pînă la mine
 Miros dulce delă tine,
 Cât am pus in gândul meu
 Pe o aripă să te iau
 Și să mi-te port prin sôre
 Pân' te-i face roditore,
 Și de mine iubitore.
 — Șoimuleș duios la graiu,
 Fie-care cu-al seu traiu,
 Tu ai aripi sburătoare
 Ca să te innați la sôre,
 Eu la umbră la rîcôre
 Am menire 'nfloritore.
 Tu te lîgăni sus, pe vînt,
 Eu me lîgăni pe pămînt.
 Dute 'n cale-ți, mergi cu bine,
 Făr' a te gîndi la mine,
 Că e lumea 'ncăpătoare
 Pentru o pasere și o flóre!

După acesta ne mai citi „Cîntecul lui Mihaiu
 tîzul“ din care voi reproduc aici trei strofe :

Auđit'ați de un Oltean,
 De-un Oltean, de-un Craiovean,
 Ce nu-i pasă de Sultan ?

Auđit'ați de-un Mihai,
 Ce sare pe șapte cai,
 De strigă Stambulul vai

Alelei! Mihai, Mihai,
 Căci de noi milă nu ai
 Să ne scapi de amar și vai!

Și cîntecul lui Stefan cel mare.

Stefan Stefan domn cel mare,
 Sémén pe lume nu are,
 Decât numai mândrul sôre !

Din Sucéva când el sare,
 Pune peptul la hotare
 Că un zid de apărare!

Brațul lui fără 'ncetare
 Bate órdele Tătare
 Bate cetele Maghiare.

Bate Leși din fuga mare,
 Bate Turci pe smei călare
 Și-i scutesce de 'ngropare.

Lumea 'ntrégă stă 'n mirare,
 Tera i mică, țera i tare,
 Și dușmanul sporiu nu are.

„Etă — dice dnul Alecsandri — cum poporul ro-
 mán a sciut să păstreze pînă ađi, in timp de mai mulți
 secolu, suvenirea celor mai mari și mai glorioși domni
 a-i sei. Nu voi urmă mai departe de aceste esemple.
 Ca să ve arēt tôte frumusețile cuprinse in poesiele po-
 porului nostru, ar trebui să ve citeșc tôte bucățile câte
 se află in cartea acésta, pentru că fie-care din ele con-
 ține frumuseți demne de admirat și de studiat. Afară
 insé de aceste comori prețioșe, despre care v'am vorbit
 pînă acum, poporul român ne-a mai dat încă ceva și
 mai scump, și mai glorioș; tot el ne-a dat și pe eroii
 dela Grivița și dela Plevna, cari au rescumpărat cu
 sânger lor neatêrnarea țerii, și au creat prin vitejia
 lor regatul României. Corespondenți renumiți dela cele
 mai de frunte diare din Anglia, după resbelul din 1877
 trecend din Turcia pe la Mircesci, mi-au mărturisit'o
 — afirmă dl Alecsandri — că soldatul român este tot
 așa de brav in luptă, ca și cei mai de frunte soldați
 din armata englesă, ba se pôte dice — spuneau ei —
 că românul este încă și mai nepăsător de mórte; el
 nu scie ce va să dică a se da inapoi.

Vedeți domnilor — continuă mai departe ilustrul
 poet — cât de mult suntem noi datori acestui popor?
 Să căutăm deci a ne achită măcar in parte de acésta
 datorie. Să profităm de tôte ocașunile ce ni se oferă,
 pentru a veni in ajutorul poporului, in ajutorul scólelor
 menite a răspândi lumină in popor. Este puțin aceea
 ce am făcut și facem, in comparație cu bunurile ce am
 primit. Dar binele, fie cât de puțin, este bine primit și
 inaintea poporului și inaintea lui Dumneșeu.“

Cam cu aceste cuvinte s'a terminat conferința dlui
 V. Alecsandri. Publicul, inainte de a părăsi sala, si-a
 arētat mulțumirea și dragostea sa pentru poet printr'un
 șir de aplause indelungate.

*

Da! multe și prețioșe sunt comorile ce am primit
 noi de la poporul român; dar nu sunt mai puțin pre-
 țioșe nici acele, cu care ne-a dăruit și ne dăruște încă
 bardul de la Mircești. Onóre poporului român, care ne-a
 dat pe eroii de la Grivița și de la Plevna! Dar nu mai
 puțină onóre se cuvine nici bardului, care in „Peneș

curcanul* și în alte cântece a eternizat așa de frumos vitejia acestor eroi.

Nu pot termina această dare de seamă, fără de a ura marelui și iubitului poet al *tuturor Românilor*, ca să aibă parte încă de multe triumfuri ca cel din urmă cu „Fântâna Blanduziei;” ca să ne poată arăta încă de multe ori, acum „la bătrânețe ce a plătit în tinerețe.”

Petru Dulfu.

Cancelist de piață în Italia.

— Veți ilustrațiunea de pe pagina 189. —

Invățământul nu se află încă avântat nici în Italia la gradul acela, ca tinerețea să scrie și cetii, în toate satele. Din cauza acesta poporul se servese în trebuințele sale de așa numiți cancelisti publici.

Aceștia au un fel de cancelărie ambulantă, ce o poartă din sat în sat și o așează în mijlocul pieței său în ori ce stradă.

Acolo apoi s'adună toți cei ce vreau să scrie ceva și-și spun păsul sufletului lor. Cancelistul primesce plata, scrie, predă scrisoarea și clienții se depărtază cu linisce.

Ilustrațiunea din numărul prezintă înfățișează un asemenea moment.

I. H.

Literatura și arte.

Din Conferințele Ateneului român din București a apărut acum broșura a III-a care cuprinde: „Invățăminte din istoria patriei”, de N. Ionescu. Partea II. Broșurele anterioare conțin: Br. I. Invățăminte din istoria patriei, de N. Ionescu. Partea I. Br. II. Relațiunile Franciei cu România sub Ludovic al XIV, XV și XVI de V. A. Urechia. În curând va apărea broșura a IV-a a dlui M. Gaster: Apocrifele în literatura română.

Literatura și arta peste munți. Sub titlul acesta „Românul” scrie aceste: „De câtva timp se observă o mișcare foarte viuă în spiritele Românilor de sub împărăția austro-magiară. Pe lângă mișcarea politică, de care nu voim să ne ocupăm în acest moment, se observă o mișcare literară și artistică din cele mai îmbucurătoare. În condițiunile în care trăiesc Românii de dincolo, literatura are pentru dâșii o însemnătate mult mai mare de cât la noi; pentru mulți, ea este aproape singura ramură în care pot să-și desvolteze puterile și în același timp este o redută de apărare a naționalității române. Progresul făcut în literatură, mai în toate țările, a fost înainte-mergător progresului făcut în politică. Un fapt îmbucurător mai întâi este înmulțirea ziarelor române, care în afară de politică servesc la răspândirea și la cultivarea limbei române. Dintre ziarele actuale unele care eșiau numai de două sau de trei ori pe săptămână, au otărit să apară în fie-care zi. Afară de ziare, societățile literare și musicale se înmulțesc pe fie-care zi. Ceea ce e și mai inveselit e că eșiiși plugarii au început a se constitui în societăți și ziarele de peste munți mai în fie-care săptămână ne vorbesc de concertele vocale date de sătenii de prin diferitele comitate. În Bănat, aceste societăți sunt atât de bine organizate, în cât anul trecut 25 de societăți au putut să se intrunescă pentru a lua parte la un concurs.”

Album. A apărut de curând în editura dlui E. Grasiy din București albumul carelor simbolice dela serbarea încoronării regelui și a reginei României. Pri-

mul caet cuprinde patru cromo-litografii, represintând: societatea Concordia română, cofetarii și restauratorii, societatea comercianților de beuturi spirtose, și corporațiunea brutarilor. Celelalte caete vor apare la fie-care trei luni.

Cărți noue: La București au apărut în săptămâna trecută următoarele scrieri: „Rolul chimiei în România”, discurs ținut cu ocaziunea sêrbării patronului liceului Matei Basarab de dl C. I. Șonțu; „Călăuza mecaniceii practice”, de Iuliu I. Goronean, inginer, fost elev al școlii de geniu civil din Gand și director școlii de meserii din Ploesci; „Studiu asupra tratamentului tuberculozei”, teză pentru doctorat în medicină, susținută de C. D. Debricean.

Povêta Românilui. Așă se numesce o carte de dl C. Camilli, apărută la București, care tratêză obiceiurile nunțiilor. Prețul 2 lei.

Un nou diar a apărut în București, sub numele de „Proprietatea”. El țice că va apăra proprietatea și va combate tendințele socialistilor.

C e e n o u p

Redactorul foi noastre Iosif Vulcan și consorta sa nâsc. Aurelia Popovici au suferit o lovitură adâncă. Pré bunul și neuitatul lor părinte și respective socru

Nicolau Vulcan

canonic la catedrala gr. c. din Oradea-mare,

Nestorul clerului diecesei oradane, a încetat din viață la 20 aprilie, tocmai în ziorile Pașcilor, în anul 79 le al etății și 53-le al preoției sale. Osemintele adormitului în Domnul s'au inmormântat la 21 aprilie, pontificând ênsuși Pr. Ssa părintele episcop diecesan Mihai Pavel, cu asistență splendidă de canonici și alți preoți, și fiind de față un public foarte mare, cum de mult nu s'a văduț în Oradea-mare, compus din toate clasele societății, fără deosebire de naționalitate și religiune. Repausatul octogenar s'a nâscut în Transilvania în comuna Șinca-veche din Făgăraș; a început să studieze la Blaș, apoi în Theresianul din Sibiu; de acolo fericitul episcop Samuil Vulcan l'a adus în reședința sa episcopescă din Oradea-mare; în acest oraș a terminat cursul gimnasial, de aici l'a trimis la teologie în Viena; terminând la 1829, se rentorse la Orade și petrecu doi ani în cancelăria diecesană, apoi se nsoră luând de soție pe Victoria Irinyi și fu trimis paroc la Holod, unde, inaintat la gradul de protopop, petrecu 13 ani; de acolo se mută la Leta-mare, aici păstori 36 ani, dar la 1873 își perdă soția, êr dintre cei 6 prunci numai unul, Iosif, i remase în viață; în 1879 fu numit canonic și ca atare în 1881 își serbă iubileul de 50 ani al preoției sale. A fost un om sănêtos, bine conservat până 'n adâncile sale bătrânețe; numai în anul din urmă a început să slăbescă. Dar încă a luptat mai multe luni cu mórtea, până când acesta l'a invins. Fie-țêrina ușoră și memoria binecuvântată!

Sciri personale. Poetul Eminescu, sosind la București, la gară fu intimpinat de amicii sei, în frunte cu dl T. Maiorescu. — *Dșora Bârsescu* este așteptată la București, unde comitetul teatrului Național a invi-

tat-o să jöce rolul Gettei in „Fântăna Blandusiei”, rol jucat pân'acuma de dna Romanescu, care s'a depărtat din Bucuresci. — *Dl dr. A. P. Alexi*, profesor in Năsăud, a fost distins de regele României cu medalia Bene-Merenti cl. II, pentru lucrările și publicațiunile sale științifice. — *Dl Fl. Porcius*, membru al Academiei române, in urma mistuirii de foc a erbariului dlui dr. Brânză, a consimțit după stăruința acestuia, d'a vinde erbariul seu compus din peste 10,000 specii. — *Dl dr. Ludovic Méhes-Stupariu* fu ales medic in cercul Mehadiiei.

Academia Română ținū ultima sa ședință la 4/16 aprilie sub presidiu regelui și in ființa de față a reginei, asistând un public nu pré numeros. *Dl Gr. Tocilescu* vorbi despre un document autograf al lui Mihaiu Vitezul datat din Bělgrad (Alba-Iulia) și despre vreo câteva inscripțiuni epigrafice aflate in timpul din urmă in apropierea Dunării. *Dl secretar general D. Sturdza* dete cetire raportului general despre activitatea desvoltată in sesiunea actuală. Acest raport a fost subscris de toți cei de față, impreună cu Maj. Lor regele și regina. După ședința suveranii se intreținură in modul cel mai cordial cu deosebiții membri ai Academiei, urându-le petrecere și călătorie bună. Dintre aceștia din Ardel și din Țera-Ungurésca erau preșenți dnii Babeș, Bariț, Roman și Porcius. Academia in o ședință posterioră a numit o comisiune, compusă de dnii Ionescu, Fălcoian, Ghica, Brândză, Făt și Sion, care să proiecteze misiuni cu scop d'a repară pagubele pricinuite de incendiu colecțiunii de plante a muzeului botanic, adunate de *dl dr. Brândză* in curs de 20 ani, și colecțiunilor de cuvinte poporale și subiecte geologice.

Pentru conferința din Sibiu s'au mai ales ca delegați dnii: in cercul Casnadiiei dir. comitatul Sibiu E. Măcelariu, Ioan Popescu; din comitatul Bistrița-Năsăud Ioachim Mureșan, Teodor Vrăjmaș, Danila Lica, Alesandru Silași, suplenți Vasile Groze, Vasile Popițan, Elia Cincea, Chirila Deac; din cercul Trăscău cav. Ioanette și dr. Todea; in Solnoc-Doboca Ioan Lemeni, Ioan Hațegan, Vas. Muste, Ioan Hosu, Grigoriu Ștețiu, Ioan Filipan, Andrei Medan, Augustin Pop, G. Man, Aug. Muntean, suplenți G. Pușcariu, A. Gelner, M. Făgărășan, I. Bunera, I. Velle; din Țernava mică A. Zehan, I. Neagoe, I. Bran și Simeon Căluț; din cercul Aleșd in Biharea Teodor Filip și Ioan Boros.

Invetătorii din diecesa Aradului ținură joia trecută adunarea generală a reuniunii lor. Adunarea s'a ținut in Arad. Președintele reuniunii e *dl Demetriu Roman*, secretar *dl Ioan Tuducescu*.

Dna Céline Chaumont a plecat cu trupa sa din Iași. La ultima reprezentațiune dată in beneficiul dnei Chaumont, sala eră cu desevărsire deșertă, dic șiarele locale; abiă vr'o 4 loji și vr'o 8 séu. 10 stale ocupate, restul locurilor gol cu desevărsire. Renumita artistă are a mulțumi pentru acésta impresariilor cari, rădicând prețurile de intrare la niște cifre esorbitante, au făcut posibilă venirea la teatru, la aceste reprezentații, numai milionarilor, și de aceștia . . . nu pré sunt mulți in Iași.

Teatru rusesc in Varșovia. Ce mare importanță și influință pöte să aibă un teatru național, se probéză și prin următorul fapt. Se scrie din Varșovia, că generalul-guvernör Gurko a convocat pe oficerii și funcționarii cei mai principali și le-a notificat, că țarul ar dori ca să se lucreze cu energie pentru rusificarea Poloniei. In scopul acesta, s'a otărît d'a înființa la Varșovia o societate dramatico-literară rusă și-un teatru național rus. Statutele societății au fost aprobate de

autorități la 31 ianuarie, și la 9 marte s'a ținut intéiu ședință sub președința generalului Panintin. Guvernul rus a acordat noiei societăți o subvențiune anuală de 50,000 ruble.

Monumentul lui Turgheneff. O comisiune specială a fost însărcinată in Rusia cu conducerea lucrărilor monumentului care se va rădică pe mormântul lui Turgheneff. In intéia sa ședință, a otărît ca monumentul să aibă forma unei petre mari mormentale de granit séu de marmoră cu acésta singură inscripțiune: „Turgheneff”. Mormentul va fi incungiuat d'o grilă de fer, care va avé un desemn special.

Sciri bucurescene. *Produsul conferinței dlui Vasile Alecsandri*, ținută la Ateneu in folosul școlii normale a societății pentru invetătura poporului român din capitală, a fost de 1106 lei. Cu acésta ocaziune, M. S. regele a dat societății suma de 300 lei. *Studentzii universitari craioveni* au format un comitet in Craiova, cu scop d'a veni in ajutorul reînființării cabinetului de botanică, distrus de flacările mistuitoare ale incendiului dela Academié.

Ratiociniu despre venitele și spesele balului reuniunii femeilor române din Arad, arangiat in 26 febr. 1884. (Urmare.) Manuil Ungurian adv. Timișóra 3 fl., S. Antonescu Lugoș 5 fl., Maria Ursuț Copreus 2 fl., I. Russu Arad 5 fl., V. Mangra 4 fl., Barbara Antonescu Bogsa 2 fl., I. Pavloviu Pancota 5 fl., Mihail Beșan Lugoș 3 fl., George Lazaru adv. Vinga 10 fl., véd. A. Popoviciu și Nicodinovicu Arad 5 fl., George Fehér adv. B. Ineu 5 fl., Petru Zima adv. Batonia 6 fl., I. Goldis protosinzel și prof. Arad 5 fl., Vasiliu Beleş Varadia 5 fl., Iacob de Raț Lipova 5 fl. — Prin colecta dela E. Trăila, adv. in Oravița: Dr. A. Maniu 2 fl., S. Manguica 1 fl., B. Muntean 1 fl., G. Militici 1 fl., I. Lepa 1 fl., Elia Trăila 2 fl., A. Ghindu 1 fl. — Prin colecta dela Isidor Popescu, din Buteni: Ioan Gurban 2 fl., Stefan Denes 1 fl., G. Oania 1 fl., Weingartner 1 fl., N. Serb 1 fl., L. Fehér 1 fl., Al. Popa 1 fl., Isidor Popescu 2 fl., G. Popoviciu 2 fl. — Prin colecta dela Moise Bocșan in Curticiu: Moise Mladin 2 fl., Florian Cióra 2 fl. — Prin colecta dela Silviu Rezei, secretariu episcopesc in Oradea-mare: A. Șarcadi 1 fl., N. N. 30 cr., Iosif Erdélyi 1 fl., Moise Nesiu 1 fl., Silviu Rezei 1 fl. — Prin colecta dela Diamandi Manole, com. in Brașov: Frații Stănescu 20 fl., Diamandi Manole 10 fl., Ioan Lengeru 1 fl., Iosif Barac 2 fl., Zoe Ion Petric 1 fl., Vasiliu Voina 1 fl., de Lemeni 1 fl., Nicolau Strevoiu 1 fl., N. N. 1 fl. — Prin colecta dela Adalbert Mihailovicu, adv. in Șiria: Ioan Vanc 2 fl., Anna Vanc 2 fl., Liviu Beldea 5 fl., V. Zsiros 1 fl., I. Bogdan 2 fl., Adalbert Mihailovicu 10 fl. (Finea va urma.)

Călindarul săptămânei.

Țiua sept.	st. v.	st. n.	Numele sântilor și sêrbătorile.	Sorele resare	Sorele apune
Duminea 2,			a Tomii. Evang. dela Ioan c. 20. v. 1, a inv. 1		
Duminea ă	15	20	Ap. Aristarh	4 51	7 4
Luni	16	21	Mart. Agapia	4 48	7 6
Martți	17	22	Sf. Simon	4 46	7 7
Mercuri	18	23	Păr. Ion	4 45	7 8
Joi	19	24	Ion din peșteră	4 43	7 9
Vineri	20	25	Enea	4 42	7 11
Sămbetă	21	26	Sf. Irodion	4 41	7 12

Proprietar, redactor respunđător și editor: **IOSIF VULCAN.**

Cu tipariul lui Eugeniu Hollósy in Oradea-mare. Strada principală.